

Speeksel verdient een podium

*Een man weet niet wat hij mist
weet niet wat hij mist
weet niet wat hij mist
een man weet niet wat hij mist
maar als ze er niet is
als ze er niet is
weet een man pas wat hij mist*

Een passage uit het nummer 'Als ze er niet is' van de Nederlandse popband De Dijk. De man, Huub van der Lubbe, zingt over een vrouw die hij mist als ze er niet is. En om maar met de deur in huis te vallen; zo is het met speeksel ook. Want als dat er niet is; tien tegen één dat Huub zijn mond houdt. Namelijk, speeksel is van cruciaal belang voor de kwaliteit van leven en voor de gezondheid van de mond in het bijzonder. Door het wegvallen van de beschermende werking van speeksel kan het gebit binnen korte tijd worden aangetast door cariës en is het gevoeliger voor erosieve gebitslijtage. Ook de zachte weefsels worden onder deze omstandigheden kwetsbaar voor infecties en ontstekingen. Bovendien, het merendeel van de patiënten met een tekort aan speeksel, ondervindt chronische mond-droogte, waardoor processen als eten, slikken en praten (en ook zingen) niet meer vanzelf verlopen.

REDE IN DE WACHTKAMER

Sinds 1 januari bekleed ik met trots de leerstoel 'Het belang van speeksel voor mondgezond' bij de afdeling Orale Biochemie aan het Academisch Centrum der Tandheelkunde Amsterdam. Zowel het fundamenteel-wetenschappelijk als klinisch onderzoek van mijn afdeling richt zich op de beschermende functies van speeksel, de effecten en bestrijding van hyposialie en speekselonderzoek met betrekking tot diagnostiek.

Oorspronkelijk stond mijn inaugurele rede gepland op 1 oktober 2020, min of meer tegelijk met de uitgave van dit NTVT-themanummer Speeksel & Mondgezondheid. Helaas, zoals vele andere zaken, gooide het SARS-CoV-2 virus roet in het eten. Mijn inaugurele rede wordt daarom met een jaar uitgesteld. De uitgave van dit themanummer gelukkig niet. Want, speeksel verdient een podium. En nog belangrijker, de ruim 1.000.000 patiënten met droge mondklachten in Nederland verdienen aandacht. En dat kan géén jaar wachten.

KENNIS VAN SPEEKSEL EN ZORG VOOR DE PATIËNT GAAN HAND IN HAND

Kennis van speeksel en de (bio)chemie is van cruciaal belang voor de opleiding tot een academisch gevormd tandarts. Wetenschappelijk onderzoek levert daarbij een belangrijke bijdrage aan de diepgang en het niveau van het onderwijs. Tijdens hun opleiding doen studenten praktische ervaring op met het doen van onderzoek en leren ze om te gaan met het interpreteren van onderzoeksresultaten. De ervaringen met patiënten op het speekselspreekuur vormen hierbij een belangrijke schakel. De studenten ervaren direct hoe kennis in de praktijk ontwikkeld wordt, hetgeen bijdraagt aan hun academische vorming. Inhoudelijk komen de studenten zo in aanraking met zowel fundamenteel onderzoek, als met meer toepassingsgericht, patiëntgebonden onderzoek.

Echter, na de opleiding komen speeksel en droge mondzorg wat meer op de achtergrond en maken doorgaans geen deel meer uit van de reguliere dagelijkse zorg in de algemene Nederlandse tandheelkundige praktijk. Laat de uitgave van deze editie daar verandering in brengen; deze editie biedt daar praktische handvatten voor om direct morgen in de praktijk te brengen. De patiënten rekenen op ons, kunnen wij op u rekenen? Tot slot, veel dank aan allen die hier met enthousiasme een bijdrage aan geleverd hebben.

prof. dr. Floris J. Bikker,
gastredacteur

